

DIONISOVI STEPENICI

LUKA DI FULVIO

S italijanskog prevela
Gordana Subotić

 Laguna

Naslov originala

Luca Di Fulvio

LA SCALA DI DIONISO

Copyright © 2005 Arnoldo Mondadori Editore S.p.A., Milano

Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Karli,
koja je ono što bih i voleo da jeste. Zahvaljujući
njoj ono sam što bez nje nikad ne bih bio...
...Mom ocu, koji je najbolji deo moje prošlosti
i sinu Luki, koji je moja budućnost*

„...Nek mu je dete čudovišni stvor,
nedonošče i nakaza s likom
koji plaši majku što se uzda u nj;...“

Vilijem Šekspir, *Ričard Treći*,
Prvi čin, druga scena*

*Dionis nije rođen manje vredan od ostalih
bogova.*

Euripid, *Bahantkinje*, Treća epizoda**

* Navod preuzet iz: *Celokupna dela Viljema Šekspira: Ričard treći*, Beograd: Kultura, 1966. Preveli Živojin Simić i Sima Pandurović. (Prim. prev.)

** Svi navodi iz Euripidove tragedije preuzeti su iz: Eshil, Sofoklo, Euripid, *Sabrane grčke tragedije: Bakhe*, Beograd: Vrhunci civilizacije, 1988; u prevodu Kolomana Raca i Nikole Majnarića. (Prim. prev.)

PROLOG

I

Ubica je poznavao bol. Zato što je u bolu i rođen. On sâm je bol. I ne postoji patnja koju nije u stanju da voli. Jer njegov je bol – dobar bol. Zato što je bol njegovog bednog tela istovremeno slava i pobjeda, način koji je sudbina odabrala da mu podari drugi život. Slavan život.

Niko se njemu neće smejati. Više ne. Može da u mesu drugih ljudi rukama zahvati pregršt patnje što su mu je posejali ne samo u telu već i u duši. Sad ima svoju osvetu. Ima moć. Ima njihov strah.

Bog ga je uslišio. Za boga će to i učiniti.

Zato što mu je bol ispunio celo biće. Isušio ga.

On nije čovek. Nikada nije ni bio. On je fetus.

Jedne daleke večeri pre šesnaest godina, fetus se rodio i pro-našao svoje unutarnje biće. Biće koje je treperilo mržnjom, osvetoljubivošću, strahom. I ljubavlju. Potpuno posvećenom bogu.

Sad ima snage. I razboritosti.

I sudbinu koju treba slediti.

Posle šesnaest godina – rekao je bog – kucnuo je čas. Bog mu je pokazao ko je on. Pripovedajući mu priču koju je on doživljavao kao zadovoljstvo a ujedno i kao ispunjenje želje. Zato što je u toj priči skriven i njegov mali životopis.

Bog mu je podario gospodara.

Gospodar mu je podario snagu.

A snazi je bog dao rasuda.
„Sad“, reče mu bog i nestade u noći.

Đufridi je najpre čuo pomahnitali lavež psa, a zatim je neko pokucao na vrata. Bila je noć. Zgrabio je nož uvek zadenut za pojas, spustio petrolejku pored vrata i otvorio ih uperivši naoštreno sečivo i uzmičući korak unatrag.

Onda je spustio nož i nasmejao se. „A, ti si... *nakazo*“, reče. Pogledao mu je ruke i još glasnije se nasmejao. „Strah te da se ne smrzneš?“

Ogromna šaka u crnoj kožnoj rukavici dograbi ga za gušu pa stade da vuče napolje prema panju na kom je Đufridi sekao drva i klao kokoši.

Pas nije prestajao da laje.

Đufridi obema rukama dograbi prste koji su ga stezali za vrat, pokušavajući da ih razmakne. Roptao je, ritao se. Onda svom snagom udari napadača tamo gde je znao da će ga zaboljeti. Čuo je prigušen jauk. Udario je još jednom pa još jednom. Udario je silinom očaja najranjiviji *nakazin* deo, tamo gde zna da će ovaj osetiti bol. Ali ništa nije mogao učiniti da bi se suprotstavio takvoj sili. Možda nekad, kad je bio mlad. Ali ne sad kao šezdesetogodišnji starac.

Ubici su krvarila usta. Prestao je da diše. Ostao je bez vazduha i krv mu je groljila u grlu. Prestravio se da će se ugušiti. Bubljalalo mu je u slepoočnicama. Nije više osećao ruke. Ni noge. Krvarili su mu čak i kapci, a krv ga je štipala za oči. Na tamu njegovog zatvora spustila se crvena koprena.

Đufridi je znao gde da udari.

Kad se rodio, svi su mu se smejali, njemu, ubici. Znao je on to. Smejali su se i dok je rastao.

I Đufridi mu se smejao.

Jedino mu se bog i gospodar nikad nisu smejali.

„Sad“, s naporom je frfljao ubica s rasečenom usnom.

On nije čovek. On je surovo biće.

Đufridi je nauznak pao na panj. U nozdrve mu je prodirao zadah raspadnute krvi i vlažnog drveta. Ubica ga je jednom rukom čvrsto držao za vrat. Drugom je dograbio bradvu kojom je ovaj klao kokoši.

Đufridi ugleda oštricu kako se diže a zatim ustremkuje na njega. Tačno ka sredini grudi. Sa zakašnjenjem je čuo krckanje grudnog koša koji se razdelio nadvoje. Osetio je oštar i vreo bol. Obnevideo je. Kroz maglu je nazirao ubicu kako iza pasa vadi probojac kakav mesari koriste da pričvrste veliki komad mesa za radnu ploču. Ubicina ruka mu neverovatnom snagom zari šilo u rame, probijajući mu meso, lomeći mu kosti, kidajući mu tetive, prikivajući ga za panj. Tek tad mu je pustio vrat.

Đufridi se pretvorio u veliki komad mesa pričvršćen za drvenu ploču.

Kasapin dokrajči grudnu kost potpuno mu razdvojivši ključnjače. Zatim povuče nož naniže rasporivši mu stomak sve do prepona.

Kad mu je šakama u rukavicama dohvatio grudnu kost upotreбивši je kao polugu da mu izlomi ostale kosti, na zvuk njihovog krckanja Đufridi se konačno onesvestio.

Srce mu je i dalje pulsiralo. Pluća su mu naglo splasnula i skvrčila se uz čudno šištanje, dok su se kosti lomile. Ubica je zgrabio kožnu vreću koju je bog tražio da mu napuni kako bi nahranio svoje zveri, navukao rukavicu i zario kandže u Đufridijevo telo.

Prvo mu je, počevši odozgo, otkinuo stomak. Onda stade snažno da vuče; s mukom je ubacio u vreću creva koja su izgledala kao ljigav, mlohav konopac bez kraja. Istrgnuo je jetru, koja se iskidala, a onda se ostrvio na ostatke koji nikako nisu hteli da napuste telo. Tek pošto je završio s jetrom i ubacio je u vreću zajedno sa stomakom i crevima, primetio je da je Đufridiju srce prestalo da kuca. Onda je došao red na bubrege, pankreas, žučnu kesu i slezinu. Pluća i srce uzeo je na kraju.

Nije on tako hteo. Bog je to zahtevao.

Ubica se okrenu i uđe u Đufridijevu baraku. Počeo je da pretura u potrazi za onim što pripada bogu. Isprevrtao je crvotočni nameštaj, rovario po alatu i fiokama. Ali nije našao ono što je tražio.

Onda se vratio do Đufridijevog leša, da ispuni poslednje božje naređenje.

Oštrom britvom zaseče Đufridijeve testise u korenu penisa i ukloni ih. Jedna mošnica se iznenada otkotrlja na zemlju. Druga je, ljuljajući se, visila s leša.

Pas je prestao da laje.

Ubica je spustio mošnice u džep prsluka. Zatim je povukao kožni ućkur zatvarajući vreću. Napravio je poveći čvor, uprtio vreću na leđa i nestao u noći.

II

Isprva je trčao koliko su ga noge nosile. Onda je toliko usporio da mu se činilo da se i ne kreće. I što je više usporavao, to je dublje verovao da se pokazao budala, nesposobnjaković, gotovo se naslađujući malodušnošću. A čim bi ponovo potrčao, samog sebe je doživljavao kao preplašenog ludaka što strmoglavno srlja u provaliju. Ali nijednom se, vođen bolom i patnjom, nije sasvim zaustavio. Telesni bol – duševna patnja. Želja uma – potreba tela. Kao da su potreba i bol – ili želja i duševna patnja, uzročno-posledični pojmovi. Kao da jedno iz proizilazi iz drugog. Ali to i jeste čovekova suština: bol i potreba, patnja i želja.

Nijednih kočija, nijednih ambulantskih kola. Kao da je svet opusteo, kao da ga naseljavaju još samo nejake nepokretne seni što ih retke ulične kerozinske svetiljke otimaju od kuća. U tom delu grada niko nije imao vremena za sutra. Niko nije iščekivao veliki događaj.

Sada je, na samo nekoliko koraka od mračne uličice u koju ga je prvi put odveo bol, a svaki sledeći – njegova slaba volja, mirno hodao ritmom koji je isprva ličio na letenje, a zatim na težak korak čoveka gotovo prikovanog za pločnik. Hodao je kao bilo koji prolaznik u tom gradu. Službenik na povratku u posla. Muž koji baš i ne žuri da se pridruži ženi. Ili možda kao kućni učitelj čiji se duševni umor ispoljava bolom u nogama.

Ili knjigovođa koji, u svemu štedljiv, pažljivo raspolaže čak i snagom mišića. Možda je ličio na ostavljenog verenika što se privikava na vazduh nove, usamljeničke slobode ili na neženju što ne zna s kim bi podelio svoj zatvor bez katanca i rešetaka.

Po izgledu bi se reklo da je pristojan građanin.

Ali mu proširene, grozničave zenice blude pogledom skitnice.

Odlučio je. I to mu je više od bilo čega drugog odredilo i diktiralo taj ritam koraka, ni spor ni brz. Ritam osuđenika koji se ne plaši smrti, mladoženje što se oltaru primiće bez sumnje i bez oduševljenja. Siguran korak nekog ko poznaje put čak i kad je zatamnjen varljivim senkama. Spokojan hod tovarne životinje na povratku u štalu.

Odlučio je. I izgubio bitku.

Osvrnuo se još jednom oko sebe kao da traži nekog ko bi ga zaustavio. Kao da je ovlastio sopstvenu sudbinu da pronađe razlog koji bi ga odvratio. Vrludao je pogledom, grozničav od potrebe i ugašen od poraza, ali nikog nije bilo – zaključio je s mešavinom olakšanja i zabrinutosti – u tom delu grada prepuštenom samom sebi, posustalom pred bezakonjem što se budi sa svakim novim mrakom. Skrajnuta četvrt sasvim drugačija od ostatka grada, bez šljaštećih natpisa i treperavog svetlucanja kojima se noć odupire tmuni. Siromašni geto sačinjen od neosvetljenih prozora. Čak i tamo gde je vri život – zabranjeni život – samo bi tračak svetla kao sečivo noža načas blesnuo u noći, rasporivši pločnik ili kolovoz tek toliko da mrkla rana što krvari dimom proguta ili ispljune kroz otvorena vrata nekog gosta i ponovo zaraste. Tajna svetla. Kratka svetla. Blesci što u sekundi ubijaju i umiru.

Desno od njega pružala se uličica na čijem kraju su oguljena vrata kroz koja s gorljivom revnošću redovno prolazi već nekoliko meseci. Dovoljno je da pređe ulicu natukavši na oči obod šešira i niko ga neće zaustaviti. Ali jednim delom svoje prirode opirao se toj predaji, odbijao je da pregazi konjsku balegu

što prekriva kolovoz i prigušuje bat opreznih koraka posetilaca kuće iza ispucalih vrata.

Protresan grčevima što su mu se iz stomaka širili po celom telu, bledog lica i iskolačenih očiju, iznenada je promenio smer i uputio se prema parku, otkopčavajući jaknu i otkrivajući pod svetlom kerozinskih svetiljki sedefnu dršku pištolja zadenutog za pojas. Prešao je svega nekoliko koraka nalik trzajima repa umiruće životinje, a onda je usporio hodajući uz gvozdenu ogradu parka, pokušavajući da diše raširenih nozdrva jer ga je grč sprečavao da otvori vilicu.

Zaustavio se. Rubovi otkopčane jakne lelujali su mu blago na smrdljivom gradskom vetru, ruke je opustio niz telo, daleko od oružja – izazivački je posmatrao tamno nebo boreći se sa zgrčenim mišićima usana sve dok ih nije istegao u podrugljiv osmeh. Osećao se kao da je u samom središtu tog besmislenog sveta, u trenutku neizvesnosti u kom je i vreme stalo. Potpuno se predao. Pogled mu se zamaglio. U ustima je osećao opori ukus želudačne kiseline. Grč se pretvorio u drhtavicu, sve snažniju, kao da pločnik pod njim vibrira. Kad je smogao snage da se okrene, njegovim očima i čulima uličica se činila još bližom. Kapci su mu se trzali, mrak je bio u njemu i oko njega. Živ je. Izvukao je pištolj, uperio ga prema uličici i spustio prst na obarač. Ni sam nije znao koliko je dugo ostao u tom položaju. Da je mogao, rekao bi: dovoljno dugo da ga zaboli ruka, ali ne toliko da bi ispalio hitac koji bi ga možda trgao iz bunila. Dok je spuštao oružje i vraćao ga za pojas zakopčavajući jaknu, ramena su mu se najednom opustila i taj mali pokret toliko mu je izmenio izgled da mu je sad već i odeća delovala prašnjavo i izgužvano. Natukao je šešir na oči i, kao što je već ranije znao da će biti, prešao ulicu zaputivši se mračnim sokakom dok su mu koraci tupo odjekivali po stazi od balege što se završavala pred ispucalim vratima.

„Ko je?“ iznutra se javio promukli glas kad je, kao po dogovoru, pokucao najpre dvaput, pa još tri puta posle kratke stanke.

„Otvori, Singapore“, odgovorio je obuzet još jedino neizdrživom žurbom.

Neko odškrinu vrata i krišom pogleda posetioca ne reagujući. „A, to ste vi...“, izjavi vlasnik lokala pozivajući ga da uđe i hitro zatvori vrata za njim.

Čim je ušao, zapahnuo ga je gusti dim slatkastog mirisa, koji ga je odmah opustio.

Singapur je i dalje stajao pred njim, visok i mršav, iskrivljen kao slabašna stabljika koja je suviše brzo izrasla. Upale prepređene oči, tanka zmijolika usta. Uprkos tome, Singapur je – kako su vlasnika lokala zvali stalni posetioци i ne znajući jesu li mu oni nadenuli to ime ili je nadimak izabrao sâm – imao u sebi nešto plemenito i vredno poštovanja zbog čega je njegovo odbojno lice pre podsećalo na lik naučnika nego na lupeža. Možda zbog knjige koja mu je uvek izvirivala iz džepa preširokog sakoa što je visio na njemu; možda zbog replika iz pozorišnih predstava koje je često nerazgovetno citirao svojim gnojavim usnama; možda zbog psovki izgovorenih nerazumljivim istočnjačkim jezikom koji je svedočio o njegovom životu putnika razjedanog istim porokom koji je prodavao i svojim klijentima. Možda, napokon, i zbog lule na dugačkoj cevčici od bambusa s glavom¹ od terakote koja je predstavljala neko pagansko istočnjačko božanstvo. Ili, jednostavno, zbog prirodne uzdržanosti, zbog veštine s kojom je vodio duše svojih gostiju kroz lavirinte ponuda svoje radnje, ostavljajući ih da zalutaju a da se pri tom nikada ne izgube. Vraćao ih je na površinu iz najstrašnijih košmara i najsnažnijih halucinacija ne držeći ih u uverenju da su samo ribe na udici. Jednostavno bi, majstorski, na vreme uhvatio nevidljivu nit koju je ispredao oko onih što su zalazili u njegovu mračnu jazbinu.

„Vi...“, rekao je pridošlici odsečnim glasom i odmahnuo glavom, razočaran. „Verovao sam u vas... mogao da se opkladim

¹ Deo lule. (Prim. prev.)

kako vas više neću videti. Bio sam siguran da bar vi imate snage da prekinete...“; i nastavio je u sebi da ga grdi s izrazom duboke žalosti i neodobravanja. „Svi vi tražite zaborav...“, dodade vodeći ga prema zajedničkoj sobi, „i nalazite ga stvarajući sećanja tela a ne uma, zar ne?“

„Prestani da brbljaš i uradi ono što treba“, reče mu čovek.

Singapur se osvrnu sa smeškom, kao da ga nije ni čuo. *Svi su isti*, mislio je. Ulaze kao besni psi i za svega nekoliko minuta pretvaraju se u jaganjce koji čekaju klanje. U takvim trenucima mogao je s njima da radi šta mu je volja.

Ali volja mu je bila da ponovo dođu.

Šutnuo je rasejano, onako usput, mladića opruženog na podu, pomerivši ga u stranu i pokazao pridošlom da se spusti na ponjavu punu buva.

„Igla ili lula?“, upita ga.

„Igla“, odgovori ovaj potpuno ravnim glasom.

„Igla, naravno“, ponovi Singapur i, dok je odlazio gazeći neosetljivu rulju što je ispunila lokal, dodade je: „Da li biste bili tako ljubazni da, u međuvremenu, zavrnete rukav?“

Čovek skide sako, uvi ga u rolnu i spusti pod potiljak, a zatim se opruži zureći u tavanicu izjedenu vlagom i crvima – ionako je uskoro neće ni videti – gluv za iskustva desetak posetilaca koji su, kao i on, mada poodmakli u putovanju, trošili ostatke života robom iz lokala.

Singapur se ubrzo vratio. Kleknuo je pored njega, spustio blistavi špric s dragocenom, lepljivom, gotovo providnom tečnošću i rekao: „Imajte strpljenja za ovu jadnu praznu zaboravnu glavu. Zaboravio sam povez. Dozvoljavate da upotrebim vaš kaiš?“, zatim je, i ne čekajući odgovor, otkopčao šnalu i izvukao mu kaiš kroz gajke. Zategao mu ga je snažno oko mišice prelazeći prstima preko vene koja je, pridavljena, nabrekla. Ponovo je uzeo špric i – okrznuvši krajičkom oka čemeran i čeznutljiv čovekov pogled – izbacio vazduh iz njega. Probio mu je venu i lako žmirnuvši pogledao prvu kap krvi kako u bledocrveno

boji tečnost koja će mu biti plaćena, pa vešto ubrizga rastvor čoveku u telo.

„Ovo ćete dati meni, je l' da?“, reče uhvativši pištolj za sedefnu dršku.

Dok mu je moderni alkaloid opijuma – sintetizovan tek pre nekoliko godina – divljao po telu i bojio um zaslepljujući ga poput magnezijumskog bleska fotoaparata, pokušavao je da se odupre. Onda je sklopio oči i, u času koji je označio prelazak iz sveta koji napušta u onaj kom hrli u susret, ruka kojom se blago opirao izgubila je snagu i volju. Osetio je, ali kao iz velike daljine, hladnu cev pištolja kako mu klizi niz prepone i odvaja se od njega. S naporom je podigao kapke, bez stvarnog zanimanja za ono što se događa, i ugledao Singapura kako se udaljava poput senke. Dok ga je bespovratno zavodilo zadovoljstvo sopstvene patnje, tupo se nasmejao i utonuo u obamrlost u kojoj mu je duša, premda ju je i dalje osećao, zaboravljala da postoji. Stanje stvari, iako neizmenjeno, nije više imalo istu težinu i istu vrednost. Svet je postao stepenište što ne vodi ni gore ni dole. Život mu je – a još više prošlost – iznenada postao jasan i prozračan, bez teškoća. Sećanja su mu se stapala. Oštrih okvira i oblika kao na starinskoj fotografiji, ali hladna i jalova kao ploča na kojoj se reakcijom nitrata ocrtavaju slike. No ta oštrina nije stvarala strepnju i uzrujanost, već samo smenjivanje svetla i senki u geometrijskom, fluorescentnom rebusu što i ne traži da bude rešen.

Mogao je da vidi iz ništavila izronile stare slike koje su ga do maločas mućile, utvare što se pomaljaju iz močvarne podsvesti, ali ga više ne plaše. Vraćao se u belo popločan javni nužnik što zaudara na ustajalu mokraću i zarivao je sečivo u ženin trbuh. Ponovo je gledao silovit mlaz krvi kako joj šiklja iz rane, poderotinu što zjapi na odeći i urla neme, crvene i guste reči. Seća se da se bio okrenuo, instinktivno, i pogledao zid osvetljen lampama na gas, ali taj zid više nije bio beo. Sećao se sopstvenog lika kako se pomalja kao iz nekog turobnog ogledala, i uobličuje se rađajući se u krvi što se sliva niz keramičke pločice. Slika ubice.

Ali on je ljuštura bez bića. Isplakuje suze bez soli, kao osećanja bez začina. Čuje se samo tik-tak sata u vodenoj tišini i taj zvuk se probija tamo gde su vibracije manje od ničega. Nerazgovetne na početku. Peščani sat droge sve više prosušuje more zaborava koje isparava i odnosi svest o neophodnosti izranjanja, o sekundama i vremenu koje ponovo teče. I što je jasnije kucanje sata, to je izvesniji povratak u paralelni, istovetni svet – i sam krvav – koji Singapur ume da prikrije i ulepša poput iluzioniste. Da ga učutka. Sat je otkucavao vreme vraćajući čoveka njemu samom.

Desilo se, tokom tog izranjanja, da su u ušima počeli da mu tutnje daleki, ali sve manje davni glasovi. U času kad je trbuh ubijene žene ponovo bolno prokrvario nastavljaajući priču o svojim patnjama tamo gde ju je prekinuo, čovek s naporom otvori oči razaznavajući komešanje ruku i pendreka, i pobesnele uniforme kako vuku neka tela za kosu. Policajci i narkomani, izmešani i pretvoreni u čudovište s pipcima koje, u pokušaju samoubistva, komada samo sebe. Dok se trudi da se ispravi i sedne, čini mu se da čuje izdvojen urlik, suroviji od ostalih, duboko, preteće režanje. Okrenuo je glavu i ugledao nisku, zdepastu figuru s pištoljem u ruci kako puca u gomilu. Smogao je snage da ustane. Teturajući se, stigao je do pomahnitalog i pao preko njegovog tela i očiju razrogačenih od kokaina i mlitavih ruku koje su pokušavale da pritisnu obarač. Tren kasnije, osetio je kako ga je neko zgrabio za vrat. Hitac što je proleteo tik pored njega, ohladio je zdepastog kokainomana.

„Mirni...“, pokuša da kaže, ali mu je jezik još bio zadebljan. „Ja sam...“

Pendrek ga je udario silovito i precizno. Video ga je da stiže, ali nije imao snage da ga izbegne. Bol se širio dok mu se glava klatila kao da je odvojena od tela. Gotovo bezličan bol, bez karaktera i snage, umrtvljen drogom koja ga je napuštala.

A onda se smrklo.

III

Proveo je noć u zajedničkoj ćeliji ošamućen od udarca u čelo od kog se onesvestio, kao i od heroina koji mu je lenjo napuštao krv. Probudio se nešto pre svitanja, među desetak zatvorenika krvavih očiju koji su se tresli. Neki su nervozno hodali skućenim, smrdljivim prostorom; ostali su, izvrnuti po podu, zurili u prazno. Pojedini su bili pristojno odeveni. Lekari, visoki bankarski činovnici ili preduzetnici. Većina je, međutim, bila jadno obučena zato što su siromašni nesrećnici, ili stoga što su – još veći nesrećnici – sve izgubili zbog svoje zavisnosti od droge. Izvesni su mrmljali imena nekih žena – sigurno supruge – opsesivno poput čitanja krunice², kao da time održavaju u životu ono što će se pouzdano raspasti posle ove racije; neki su, opet, ćutali protresani grčevima, kao da žele da prikriju svoje zlosrećno iskustvo. Nekolicina najmlađih neutešno je plakala jedan drugom na ramenu, dok su drugi držali ruku na grudima, u visini srca, kao da naslućuju bolni probad što se nikako ne odlučuje da ih pogodi. Svima su na licu i odeći ostali tragovi preživljene borbe.

Singapur je, međutim, stajao u uglu ćelije; nogom savijenom u kolenu oslonio se o grubo omalterisani zid po kom su njihovi prethodnici ispisali razne opscene izraze. Nosio je iskrivlje-

² Brojanica. (Prim. prev.)

ne naočare na vrhu nosa i dugim prstima mirno listao knjigu koja mu je inače obično virila iz džepa. Bio je zadubljen u čitanje, naizgled opušten kao putnik koji čeka voz. Ali mu je desna obrva bila rasečena, a iz posekotine koja se pretvarala u krastu, još je curila krv.

Videvši ga, čovek prinese ruku čelu. I njegova rana se zgrušavala, mada je još bila vlažna i lepljiva.

„Prijatno vam buđenje“, reče mu Singapur promuklim glasom po kom je bilo jasno da se tokom noći nikom drugom nije obraćao.

„Moj pištolj?“, bilo je prvo što ga je čovek upitao.

Singapur pokuša da podigne obrve, ali ga bolna posekotina natera da zaječi. No odmah se povratio, ironično se nasmejao i pokazao prstom nekud neodređeno iza rešetaka, verovatno prema stražarnici. „Kod njih je“, reče zatim. „Hubner je ubijen na licu mesta“, dodade posle kratke pauze. Vest se odnosila na zdepastog kokainomana koji je sumanuto pucao u sve odreda. „Ali on je bio klijent s kojim gotovo nisam više ni računao. Još nekoliko putovanja i mogao bih da ga odnesem na smetlište, prepuklog srca.“ Singapur se promuklo nasmeja. „Poštedeo me je truda.“

Čovek ustade. Osećao je kako mu se pod lanenom košuljom umrljanom krvlju buve goste mesom. Prišao je Singapuru. „Nemaš ništa kod sebe?“, čuo je sopstveni utišani glas.

Singapur odglumi zaprepašćenje. Onda prinese ruku reveru izlizanog sakoa, izvuče ispod njega gumastu lopticu i pruži mu je ne obazirući se na ostale zatvorenike. „Imao sam dve“, reče. „Polako žvačite, malo će vam ublažiti bol...“

Čovek ga je gledao sa zahvalnošću. Ogleđao se u Singapurim očima, koje nikad dotad nije video na dnevnom svetlu i koje su mu delovale još nepristupačnije, još više nalik očima ptica što se hrane strvinama. Video je odraz sopstvenog lika u tom lažnom zlatnom ogledalu. Video je ženu kako se, ubijena, skljkala izgubljenog pogleda dok joj je otrcani muški šešir

padao s glave, a kosa se rasula po prljavom podu nužnika, poput suve bujice. Video je – i osetio – sopstvene ruke kako natkriljuju ranu od sečiva – ranu koju je sâm otvorio pokretom kojim je želeo da ubije. Ruke što su uzaludno pokušavale da postanu zakrpe pod kojima se topla bujica lagano hladila. Zaboraviti. Kad bi mogao da zaboravi. Zaboraviti ženu, krv, lampe na gas, mokraču, bele pločice koje postaju crvene. Nije li to zaborav koji traži od Singapura?

Ubacio je u usta gumastu, gorku lopticu opijuma. Delovaće sporo, postepeno, ne odvlačeći ga do samog ruba pakla koji Singapur noćima prodaje u svom lokal. Ali koji će mu bol ublažiti? Telesni ili duševni? I na koliko dugo? Da li je moguće zauvek zaboraviti da si ubica?

„...To je bolest koju sam dovukao s Istoka“, govorio je za to vreme Singapur.

„Šta?“, upita ga ovaj primičući mu uvo.

Singapur se nasmeja dobroćudno, strpljivo, naviknut na rasejane sagovornike, spremajući se da ponovi.

U tom času pojavio se jedan mlad stražar i, naslonivši se na rešetke, izgubljeno i neodlučno je lutao pogledom po izmešanoj rulji.

„Ko je od vas...“, oklevao je kao da će počiniti strašan greh ako izgovori ostatak rečenice. „Ko je...“

„Traže vas, nesumnjivo“, tiho reče Singapur. „Vreme je da se oprostimo.“

„Dugujem ti uslugu“, uzvratila čovek uputivši se prema rešetkama.

„*Al' već sam na pola puta; podneo sam sve do sada, podneću i ostatak...*“, Singapur je šapatom pročitao iz svoje knjige.

„Ja sam“, reče u međuvremenu čovek mladom stražaru, koji ustuknu iznenađen autoritativnim glasom.

„Vi ste... Milton Žerminal?“, upita ovaj stidljivo.

„Otvori.“

Mladi stražar se ponovo primaknu rešetkama. „Policijski... inspektor... Milton Žerminal?“, prošaputa.

„Otvori“, naredi mu policijski inspektor.

Dok se ključ okretao u bravi, a vrata ćelije se uz škripu okretala oko šarki, izmešana gomila narkomana koja se utišala s dolaskom zatvorskog stražara, uskomešala se i okrenula se prema svom vođi.

Singapur kao da ih nije ni primetio, liznuo je jagodicu prsta i okrenuo list knjige.

„*Reče da rane nije mogao da pokaže javno...*“, naglas je pročitao.

„Nisam znao...“, zamuckivao je stražar napredujući kroz mračni lavirint zatvorskih hodnika u pratnji policijskog inspektora.

Milton Žerminal ne reče ništa. Samo ga je pogledao tako da je mladić u trenu začutao. Udišući ustajali vazduh, posmatrao je oljuštenu boju na zidovima, još skarednije žvrljotine na njima. Čuvari mrkih lica, iz čijih se usta širio neprijatan zadah njihovih propalih tela i crnih duša, usput su im otvarali beskrajni niz kapija, kao u igri kineskih kutija. Nemiran pogled tek bi mu okrznuo nešto u prolazu da bi odmah zatim radoznalo potražio nešto drugo. Premda su mu pogledi bili munjeviti, umeo je da prodre u dubinu koju niko drugi ne može da vidi – hitrim pogledom prozračnih plavih očiju što su se bojile u indigoplavo kad bi im se oduzela sunčeva svetlost, ostavljajući u svesti sagovornika neugodan osećaj ogoljenosti. Duge, izvijene trepavice davale bi mu mekušast izgled da mu crte lica nisu bile napete i nervozne. Imao je fin, prav nos, uzdrhtale nozdrve, čvrste usne, zašiljenu bradu, a visoke istaknute jagodice naglašavale su mu oči koje su, tako iskošene, podsećale na vučje. Fine, ali ne i nežne ruke, hitre, ali ne i nemirne, stisnutih pesnica, spustio je u džep.

Pošto su prošli kroz poslednju kapiju, našli su se u prostranoj sobi osvetljenoj visokim prozorima zaštićenim debelim ukrštenim rešetkama. Desno se nalazio ogroman pult od tamnog

drveta za, kojim se obavljao upis pritvorenika u registar; levo – dva reda klupa s teškim lancima kojima su vezivani ručni zglobovi i gležnjevi zatvorenika zadržanih na putu ka drugim zatvorima. U dnu prostorije, tačno naspram njih, u ogromnim duplim vratnicama ojačanim prikovanim gvozdenim pločama, prosečena su manja, uska vrata. Ispred odškrnutih vrata kroz koja se probijala siva svetlost tmurnog, s mukom rođenog svitanja, stajao je, u uniformi, s pendrekom zadenutim za pojas i izrazom lažne dosade na licu, policijski narednik kog je Žerminal dobro poznao.

„Inspektore“, osmeli se zatvorski čuvar zaustavivši se posred ulaza, „pratio sam u novinama slučaj one dece... bili ste fantastični.“

Žerminal ga je gledao pravo u oči, ne pokazujuću nikakvo osećanje.

„Što se tiče ove priče... noćasnje... eto, ukratko, možete da budete mirni“, zaključio momak usiljeno se osmehujući. „Ovde niko neće ni zucnuti o tome.“

„Nisam baš u potrazi za prijateljima, momče“, grubo mu odbrusi Žerminal i odlučno se okrenu prema naredniku. „Došao si da mi izigravaš dadilju?“, upita ga.

Narednik progunđa nešto odmahnuvši glavom, a onda otvori blindirana vratanca i pokaza Žerminalu da izađe.

„Je l' znaš ko je ovo?“, obratio se mladi stražar mlitavoj grdosiji za drugim krajem pulta. „Milton Žerminal, onaj inspektor što je razrešio seriju otmica dece...“

„Onaj što je spasao Sangvinetijevo dete?“, upita krupni.

„Taj“, uzbuđeno potvrdi mladić okrenuvši se prema vratima koja su se upravo zatvarala. „Pokupili su ga tokom racije. Noćas...“ Nagnuo se prema kolegi nalaktivši se na pult i savivši dlanove oko usta. „Droga.“

„Droga?“, ponovi ovaj. „Heroj je narkoman?“

„To si ti rekao.“

„Sranje...“

„Heroj... Kladam se da on nije ni razrešio slučaj.“

„Misliš?“

„Kako da jedan narkoman reši slučaj? De, objasni mi.“

Krupni čuvar bezizraznog lica tupo je gledao pokušavajući da dokuči kolegino razmišljanje. „Ali to onda...“

„Ajde, pa svi znaju da je on Sangvinetijev štićenik“, reče mladić trudeći se da zvuči iskusno. „Spreman sam da založim mesečnu platu da je taj zapravo mamin sin pun para koji se, u potrazi za uzbuđenjima, igra policajca... Hoćeš da znaš kako je stvarno bilo? Slučaj je rešio neko drugi, a zasluge su pripale njemu.“

„Nije valjda?“

„Kad ti kažem... Da si samo video kako je bio nadmen prema meni. Kao da sam ja taj kog su uhvatili s iglom u veni...“

„Dotle je dogurao?“

„Ma da, policajci su mu je izvukli pre nego što su ga doveli ovamo... Plakao je kao dete.“

„Ma otkud to tebi?“

„Ništa ti ne brini, imam ja svoje izvore“, završi momak isprisivši kržljave grudi. „Šta je, ne veruješ mi?“

„Ma verujem ti, verujem... Ej, ortak!“, dreknu krupni ugledavši na vratima starijeg stražara koji je vukao noge po podu od opeke. „Dođi da čuješ ovo... Je li, jesi li sreo onu dvojicu? Znaš ko je onaj u civilu? Ajd ispričaj mu...“, pa lupi šakom po leđima mladog čuvara.

Milton Žerminal i narednik u uniformi u međuvremenu su se popeli u otvorene karuce. Inspektorova kosa boje slame, pri korenu blago pepeljasta, ravnih tankih vlasi, poigravala je na povetarcu mestimično otkrivajući visoko, inteligentno čelo izbrazdano jedva primetnim borama i umrljano krvavom krastom.

„Kuda idemo?“, upita Žerminal dok su se karuce klatile prljavim gradskim ulicama probuđenim povicima uličnih i pijačnih prodavaca.

„Glavni komesar hoće da te vidi“, odgovori narednik i ne pogledavši ga.